

**Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Marek Zająkła**

Warszawa, dnia 14 kwietnia 2010 r.

**Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

KSR-4100-03-02/2010
P/09/115

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zwanym dalej „Ministerstwem”, kontrolę w zakresie wykonania w 2009 r. planu finansowego Centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych, zwanego dalej „CFOGR” lub „Funduszem”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 marca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w 2009 r.

Plan finansowy CFOGR na 2009 r., określony w załączniku nr 5 do *ustawy budżetowej na rok 2009* z dnia 9 stycznia 2009 r.¹, zmienionej ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o *zmianie ustawy budżetowej na rok 2009*², zakładał przychody Funduszu w kwocie 35.300 tys. zł oraz wydatki w tej samej wysokości, co oznaczało pokrycie całości wydatków środkami z uzyskanych przychodów.

¹ Dz. U. Nr 10, poz. 58.

² Dz. U. Nr 128, poz. 1057.

Stan CFOGR na początek 2009 r. wyniósł 3.555,9 tys. zł i był niższy o 227,1 tys. zł (o 6%), zarówno od stanu CFOGR na początek 2008 r., jak i od planowanego stanu na początek roku 2009.

Przychody CFOGR w 2009 r., których źródłem były obowiązkowe wpłaty terenowych funduszy ochrony gruntów rolnych (fogr)³, zostały zrealizowane w wysokości 26.592,5 tys. zł i były o 8.707,5 tys. zł (o 24,7%) niższe od planowanych. W porównaniu z 2008 r., przychody były niższe o 12.714,4 tys. zł, tj. o 32,3%.

Zrealizowanie niższych przychodów CFOGR w 2009 r. w stosunku do planu oraz wykonania 2008 r. było skutkiem wejścia w życie z dniem 1 stycznia 2009 r. ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. *o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych*⁴, która określiła, że „*przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast*”. Wprowadzone zmiany spowodowały zmniejszenie się dochodów terenowych fogr i w efekcie odpowiednie zmniejszenie przychodów CFOGR.

Stan należności netto CFOGR na koniec 2009 r. wynosił 2.742,7 tys. zł i był niższy od wykazanych na koniec 2008 r. o 794,8 tys. zł (o 22,5%). Na należności te składały się wpłaty terenowych fogr za IV kwartał 2009 r., które zostały dokonane w styczniu 2010 r. Analiza przebiegu wpływu należności CFOGR w 2009 r. wykazała, że 95,3% wpłat było zrealizowanych w terminach określonych art. 24 ust. 5 ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*, zaś 3 wpłaty (4,7%), w łącznej kwocie 1.826,4 tys. zł, zrealizowano z opóźnieniem od 1 do 2 dni.

W 2009 r. umorzona kwota dochodów terenowych fogr wyniosła ogółem 8.746,9 tys. zł i była o 1.757,5 tys. zł (o 16,7%) niższa niż w 2008 r. Umorzeń tych dokonano na podstawie art. 12 ust. 16 ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*, w związku z realizowanymi inwestycjami o charakterze użyteczności publicznej, lub też na podstawie stosownych uchwał sejmików wojewódzkich (art. 31 ust. 3 ww. ustawy). Ministerstwo posiadało pełne rozeznanie co do zasadności dokonywanych umorzeń.

Wydatki CFOGR w 2009 r. wyniosły 27.390,2 tys. zł i były o 7.909,8 tys. zł (o 22,4%) niższe od planu określonego w ustawie budżetowej. W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2008 r., były niższe o 12.144 tys. zł, tj. o 30,7%. Poniesione wydatki

³ W wysokości 20% uzyskiwanych dochodów – zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 ze zm.), zwanej dalej ustawą *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

⁴ Dz. U. Nr 237, poz. 1657.

przeznaczono na zasilenie terenowych fogr, na realizację zadań określonych w art. 25 ust. 1 i 2 ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

Zrealizowanie wydatków CFOGR w 2009 r. na poziomie niższym od planowanego, było pochodną uzyskania niższych przychodów, wskutek wejścia w życie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. *o zmianie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

Stan CFOGR na koniec 2009 r. wynosił 2.758,1 tys. zł i był o 797,8 tys. zł (o 22,4%) niższy od stanu CFOGR na koniec 2008 r. oraz o 1.024,9 tys. zł (o 27,1%) od stanu planowanego na koniec roku 2009.

W strukturze zrealizowanych w 2009 r. wydatków ogółem Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych (FOGR) – wynoszących 150.179,4 tys. zł, największe pozycje stanowiły środki wykorzystane na: budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych – 135.064,4 tys. zł (89,9%), budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji – 5.935,4 tys. zł (4%), a także na wykonywanie badań płodów rolnych uzyskiwanych w strefach ochronnych oraz niezbędnych dokumentacji i ekspertyz z zakresu ochrony gruntów rolnych – 3.872,1 tys. zł (2,6%). Wykorzystana w 2009 r. przez dysponentów terenowych fogr łączna kwota 1.885,2 tys. zł na zakup sprzętu pomiarowego i informatycznego oraz oprogramowania, niezbędnego do zakładania i aktualizowania operatów gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych, stanowiła 1,4% rocznych przychodów tych funduszy i nie przekroczyła 5% progu rocznych dochodów FOGR, ustalonego w art. 25 ust. 1 pkt 11 ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do sposobu rozpatrywania przez MRiRW wniosków urzędów marszałkowskich o zasilenie środkami CFOGR oraz do przyznawania tych środków na podstawie decyzji administracyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

2. Najwyższa Izba Kontroli opiniuje bez zastrzeżeń, sporządzone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, roczne sprawozdania Rb-33 i Rb-40 z wykonania planu finansowego Centralnego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych za 2009 r.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo oraz w sposób rzetelny pod względem formalnorachunkowym. Nie stwierdzono błędów w zakresie przenoszenia danych liczbowych ze sprawozdań terenowych fogr na sprawozdania łączne.

Sporządzone przez Ministerstwo sprawozdania Rb-33 i Rb-40 odzwierciedlają prawdziwy i rzetelny obraz przychodów i wydatków CFOGR zrealizowanych w 2009 r. oraz stan należności i zobowiązań Funduszu na koniec 2009 r.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Ministra o przedstawienie, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania ocen i uwag w nim zawartych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 2 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli.